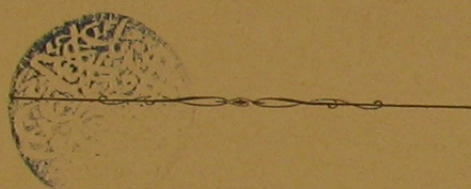

کربد لہائی اسلامیه ی محبائی منفقہ مخصوص

سید محمد علی بن محمد بن محمد

نسخہ فوق العادہ سی

معارف نظارت جلیله سنک فی ۲۶ صفر سنہ ۱۳۱۵ و فی ۱۵ تموز سنہ ۱۳۱۳ تاریخ
و ۴۳ نومرو لی رخصتنامہ سی حائزدر

استانبول

(محمود بك) مطبعہ سی — باب عالی ہوارندہ ابوالعزیز ہادہ سندہ نومرد ۷۲

۱۳۱۵

مکتوب

ادیب معالی اثر برادر

سماح بك افندی به .

معلوم ادیبانه لری

بیورلدینی اوزره لسان

عثمانیك طرز انشا

واملاسی آتی یوزسنه دن

بری ، بر مقتضای حکم

زمان ، حال دن حاله

منقلب اولمشدر . شو

تحول اساساً لسانی حال

طبیعیسنده محافظه

وادامه ایله برابر استعداد

وقابلیتی نسبتده توسیع

واکال مقصدینه مبتنی

رشاد بك افندی

مائد احتیاجی تزايد

ایتدکجه لسان واسلوب

بیانك دخی ترقی وتکمل

ایلمسی ضرور یاتدن

اولمسيله شو صوڭ

زمانلرده معارف غریبه

ایله اولان مناسبتمزك

کیتدکجه آرتان درجه سی

دها باشقه ، احتیاجه دها

موافق یگی بر مسلك

ادینك کشادینی استلزام

ایلمش وهله شعر جه

کاملأ باشقه پروادی به

انسلا که رهبر اولمشدر که

شعر وانشامزك شو

دور جدیدی الحق لسانمزك لطافتی برقات دها

آرتیردینی کبی وسعت وقابلیت اصلیه سنیه ده میدان

تمامیله قویمشدر .

آنجق هر شیده اولدینی کبی ترقی وتجدد

خصوصنده دخی بی لزوم وناهنکام اوله رق التزام

افراط ایدلیدی تقدیرده «عکس عمل» حاصل

اوله جنی وآز چوق احتیاجه موافق برشیئی ترك

ایدوبده یرینه دها مناسبتی اقامه ایدمه مک

بالآخره هرایکسندن ده محرومیتی انتاج ایلیه چکی

جهتله تحول واقع نه درجه ده باعث ممنونیت وافتخار

ایسه بر زماندن بری آثار منظومه ومنشوره مزده

— قصده مقارن اولسون اولسون — لغته ، صرف

ونحوه ، بلاغته ، شیویه مقایر ولسانك لطافت

ونزاهتی ، باخصوص طبیعیلکینی محل الفاظ

ومعانی به یول آچلمش اولسی اودرجه تأسفه

بوجده لزوم کورمدم .

الیوم نژده مختار اولان ویکرمی بش اوتوز

سنه مقدمندن باشلایان مسلك ادبی بی شامل دور

اخیرك مکملیت جهتله ادوار سابقه رجحانی

ظاهر ایسه ده هیئت اجتماعیه نك تمدن واختلاطه

سزاواردر. اصل اولسون که همان جمله سنده ناموقع
«هیات» لردن، «مع التأسف» لردن، «اوخ»
لردن، بی لزوم ضمأردن قطع نظر:
«بختیاراً» - غیر قابل امکان - نمکنسز - حیرت
ایتمک - عمومه مخصوص - عین اثر، عین محرر،
عین برشی - ظن ایدر ستم - مسرورانہ بر صورتده،
محبانہ بر طرزده - آچاق سسله، یوکسک سسله -
سرین قان، صوغوق قان - سؤال ص - ورمق -
مسلك تعقیب ایتمک «کبی کله لر، ترکیملرله، مثلاً:
«رنکسز قیش کونلرینک آرم سنده ناکهان
مشمس طلوع ایتمش اولان بازار کونی تونله کیدرکن
اگا راست کلدیکی زمان بو ممتازیتک، بو ادای
ترینک، بومشی لطیفک مفتونی اولمشدی - عین
وقار لطیف وروش نالان ایله کیدیوردی -
بر نظرلری بتون شباب املکاری نه مسکر رعشه لرله
مسعود و سکران ایدیور - بونظر اوقدر ملاطفدی که
حرارتی آلتده قلبنک اریدیکنی حس ایتدی
وبو صدقه ایله، بو صدقه نظر مستی بخش ایله عودت
ایتدی» یولنده جمله وعبارلر شویله جه تخطر
ایدیله بیانلریدر.

منظومه لرینه کلنجه انلر بتون بتون باشقه
ولفظ و معنایه بزمه تمامیه بیکانه در. بر جمله بی اوج
دورت دفعه تکرار و غلظندن صحیحنه انتقال
صورتیه منشورلرندن بر درجهیه قدر معنی چیتقا -
رلسده منظوملرنده اوده میسر دکلدرد. (بونلر
هر زمان هر کسک کوردیکی، بیلدیکی شیلر اولسیله
مثال ایرادیه تکثیر سواده لزوم یوقدر)

بو ضریب منظومه لردن دهها ضریب اولوق
اوزره ایشیدلدیکنه کوره ناظملرندن معنارینی
استیضاح ایدنلره:

— بونلر سزک آکلایه جفنگز شیلر دکل!

جوابی ویرلمکده ایش... چوق شی! طلمده
آکلاشلمیه جق سوز اولورمی؟ اولسده اگا
«سوز» دینلیرمی؟ بزم بیلدیکمز کوره
بر سوزک بلیغ و مستحسن اولمی شرائظندن بری ده
«وضوح» در. بر سوزده که وضوح یوقدر، هیچ بر
زمان بلیغ و بناء علیه مستحسن اولماز. فرانسرجه به
واولسانک ادبیاتنه بزمده آزچوق وقوقز واردر.
فقط بو درلو معناسزلقلری - سحائب کشفیه بی
چامور بیغینه بکزمده جک قدر تصویر علویاتده
یادرکل عجز و حیرت اولان - کروه معلومک یاز -
دقلری شیلردن ماعدا بر یرده کوردیکمز یوقدر.
لسان و ادبیاتمزجه محتاج اولدیغمز شیلر بونلر
دکلدرد. ترقی و تکمیل ده بویله اوله ماز. معارف
غریبه دن استفاضه جهتنده کی احتیاج ایله آثار
معتبره ادبیه ده کوریه جک معانی معقوله و مقبوله بی
تمامیه افاده ایچون یگیدن یگنی به تعبیات
و ترکیبات وضع و استعمالی لزومی مسلمدر.
شو قدر که اخلاق و آداب ملیه مزله طبیعت لسانیه
وسلیقه عثمانیه مزه رعایت ایتمک، وضع ایدیه جک
شیلر ترکیب می اوله جق، یوقسه عربیدن فارسیدن
آله جق، هر نه پایله جق ایسه قبول عامیه مظهریتی
تأمین ایچون بو وظیفه بی اهله براتق لازم کلیر.
یوقسه بویله بی وقوفانه، قاعده شکنانه یا بیلان
شیلر هیچ بر وقت مظهر رغبت اوله ماق
طبیعیدر. بالخاصه عربیده اوله هر کله نک قیاس
ایله وضعی و یا حق تصرفه استناداً شکل مضبوط
و معنای موضوعنک تغییری جائز دکلدرد. تجویز
ایدیلیرسه یا بالکلیه غلط، یا خود مقصود اولان
معنای غیر بر معنایی مفید اولور. مثلاً بوقدن
بری شایع اولان «تشمیل - تشفی - مشهر» [۱]

[۱] ذاتاً «سرکی» لفظی طور درکن نه مشهره، نه
معرضه احتیاج یوق یا.

لفظاری کبی که عرب بونلره بدل « تعمیم - اشفا - معرض » قولانیور .

بزم قولاندیغمز صورتده اولنجه « شهر » ایله « تشفی » معناسز قالیور ، « تشمیل » ایسه برینی احرامه بوردنرمک معناسنی متضمن اولیور .
وقس علیه البوائی .

مسرودات عاجزانه مدن اثر قدمايه اقتضا ویا ادوار ماضیه عودت ایدلم دیمک ایستمدیکم ، بالعکس - بعض قیود و شروط ایله - ساده لک ، طبعی لک اینجده ترقی و تکمیل فکرنده اولدیغ مفهم اولمشدر صانیرم . شو ظنه ابتداء بونی ده علاوه مطالعات اتمکک جسارت ایدرم که صیره سی کلدکجه ویسی ، ترکی ، نفی ، نابی نام لیرینی مقام استخفافده یادایدیور . حال بوکه - بیوکلک لیرینی الی الابد محافظه ایدمککرنده شبهه اولمیان - بو ذاتلرک هیچ برایشه یاراماز دییه اعتقاد اولنان آناری ، ولونفایصجویانه اولسون ، بر کره کوزدن کچیریلجک اولسه هیچ شبهه یوقدر که الیوم فرانسزجه ده کوریلوب ده مقابللری بولنه میان ولسانزده وجودینه احتمال ویریله مین هر درلو تعیرات و ترکیاتک - همده دهاکوزل ، دهامکمل - ترکیه لرینه ، عربی لرینه ، فارسی لرینه غایت مبذول اوله رق تصادف ایدیلیر و عیناً آنه رق محملرنده استعمال اولنسه لسان ادبیز کندینه لایق اوله جق صورتده تزیین ایدلمش اولور .

املا مزده کیتدکجه عجیب و غریب شکلر پیدا اولمغه باشلادی . از جمله « اوت (نم) ، او (خانه) ، لکن (طشت) ، جیب » کله لری « ثبوت - ثبو - لکن - جیب » صورتده یازیلیور !

شمدی یه قدر املا مز حقننده پک چوق شیلر یازلدی ، سویلندی . یازانلردن بری ده

بند کزیم . حتی وقتیه بر ایکی رساله ده یازمشم . دیمک ایسترم که بو بایده بند کزده صاحب رأی صایلیرم . ظن عاجزانه بجه بو اختلافلره ، کلماتی بویله حروف مقطعه ایله یازارجه سنه پراکنده و پریشان برحاله قویه جق قدر کوسترین افراطلره باشلیجه ایکی سبب واردر که بری اوچ لسانک لغته ، صرفه ، اشتقاقه عدم وقوف ، بری ده یازدقلر مزک اجنبیلر جهده طوغروجه وبالسهوله اوقوتیه یلمسی فکرندن متولد بر غیرتدر . ترکیه دخی داخل اولدینی حالد اوچ لسانک لغات مستعمله سی حاوی مکمل بر قاموس عثمانی ایله مکمل بر صرف عثمانیک وجوده کلمه یله برنجی سبیک برطرف اوله جفی آشکاردر ؛ چونکه الیه بویله بر لغت اولنجه مثلاً (اوکسوز) کلمه سنک (اوک) لفظیه (سز) اداتندن مرکب برکله اولدینی - معناریله برابر - کوریلهرک بو صورتله یا کلمش املا سنه محل قالماز ؛ یازانلر اولورسه لغتک اشهادیه طوغرویه دعوت اولنور .

یازدقلر مزی اجانبه دخی طوغر و اوقوتق غیرتنده بولنانلره کلمجه ، بونلره دینیه بیلیر که :

لسان مزه قارشمش اولان عربی ، فارسی کله لرک املا لرینی ده تغیر ایدم بیله جکمی یز ؟ بالطبع « خیر » دینیه جک . یا اوقونمیان یالکیز ترکیه لریمیدر ؟ بوکاده « خیر » جوابی ویریله جک . او حالد مثلاً یکریمی بش کله دن مرکب بر جمله نک اون سسکیز کله سنی حرکه خطیه دن عاری ، حرفلری یکدیگره مربوط و متصل یازوبده باقی یدیسنی - حرکه لری دخی داخل اولق شرطیه - آیری آیری « دیزمک » غایت عجایب بر شی اوله جفندن صرف نظر ، مقصد اصلی هر کله یی سویلندیکی کبی اوقوتمقدن عبارت اولدیفنه کوره عجا مقصدک حصوانی تأمین ایدم جکمی ؟ نه ممکن ! ..

بیایدیکمزلسانلردن هانکیسی وارد که
خطوطی کلماتک جمله سنی اولسان اربانک تلفظ
ایتدیکی وجه ایله اوقوتغه کافی اولسون . ذاتاً بر
لسان اربابی یازدقلرینی اجانب اوقوسون دییه
یازماز .

واقعا دور اخیرده ده ترکیه کله لراک املاسنجه
بعض جهته افراط ، بعض جهته تفریط ایدلیدیکی
کبی بعض جهته ده شیوه ، سلیقه ، طبیعت وهله
اشتقاق هیج کوزه دلمه مش ، ارجله شو « کوزه -
دلمه مش » لفظنده شیوه کوزه دلمه رک « کوزه دلمه مش »
صورتنده یازلمش . آنجق مؤخرآ ، یعنی املا من
هنوز بودرجه بی بولامش اولدینی بر زمانده اهل
لسان اولان بعض ارباب فضیلت وهمت بورالرینی
نظر دقته آله رق خیلیدن خیلی اصلاحاته موفق
اولدقلرندن ایوم آراتق ده ایلری کیدلمکه ،
کلاتی حروف مقطعه ایله یازمق درجدرینه وارلمه
لزوم واحتاج قالمشدر .

معلوم عالیلری بیورلدینی اوزره مسئله املا
بویله بر مقاله یه ، ایکی مقاله یه صغشدر یله بیلجک
مسائلدن اولدیغندن مسرودات عاجزانه مک هر
حاله صورت عمومیه وسطحیده یورودلمش بر
مطالعه قاصراندن عبارت بولندیغنی عرض ایله
سوزه ختام ویریر وباقی بقای توجهات علیه ادیبا -
نه لرینی رجا ایدرم ، افندم .

تجارت

بر استرخامنامه

جناب تأسیس فرمای کلمات همراه تنزهت

زانه عمر شوائب القصصانه خانه و خانه ده دولتمرینی
بجوه بیت الطعور همیشه آبادانه وفرمانه بیورسونه .
کجه سنه وقوع بولانه حرکت ارضه انساننده اساساً
اوله من بیت العنکبوت اولانه خانه فقر آشیانه
چا کرانه من بیت شاعر کچ طبیعت کبی رهین اعوجاج
وشرنه تعمیره محتاج اوله سبیله تجار و تجار کبی اصنافک
کیمی — شاعر لکله علقه و مناسبت قریحه مسبیله —
رأس المال تجارخانه اندیشه ده صرف نفوذ کلمات
مصنعه ساده قریب ایله اقتناع ، کیمی ماه بماه بر
مقدار شی ویرلک وعبیده اطماع اولنرق ویرانخانه
مذکور اولدقده وزنه و معنایی اویغونه بر بیت مهاله
قوللمشدری . شو کونلرده آلاجه قیلر لهی برده
اطرافخی آلوب « به لهی خانه خراب ! بیت یایمقدره
اوزکه وایه و سرمایه اولادینی مهاله بورج ایله
یایو یایرمور منک نه خربلک ایدی ؟ شمدری
نه یایمقشک ؟ آناستارک ، مناصک اللمزده فصل
خبرده مناص بولمقشک ؟ » کبی سوزلره تقاضایه
ابتدایه و بونجه سوز و کدرانه هواله سمع اعتبار
ایتمک شویله طورسونه مطلوبلرینی بالتقام آله مادقلری
صورتده مطلوبلری وجه ایله انتقام آله قیلرینی
سویلمک زانا چاک چاک منشار تنم روزگار
اولانه تخته یاره سینیه بی کینه بی رحمانه هواله سوهانه
آزار و دیایی باشمه دار ایلدکلرندنه ترک دار دیار
وبلمکه و داع جانه بی قرار ایله عزم دار افکار
ایتمک عزمندنه بولند یغم بر صبرده هانکی بر صبر
معتقدک ذات محدود الصفت و زبانه لرینک شیمه
کریمه عجزه پردری و سیم ارباب شعر و انشا
مقدردنه کی حمایت و حمایت مخصوصه قدر دانلرینی